

QUYỀN LỢI TẠI BIÊN GIỚI CHO NGƯỜI Tỵ NẠN

Hướng dẫn quyền lợi cho người không là công dân Mỹ từ Mỹ vào Canada xin tỵ nạn.

Bạn có quyền tìm kiếm sự an toàn cho mình và gia đình. Hướng dẫn này để cung cấp thông tin hữu ích trợ những quyết định của bạn. Thông tin này tổng quát và không là cố vấn pháp lý. Nhiều chi tiết rõ ràng mà bạn cần cứu xét thêm ngoài thông tin cung cấp tại đây, do đó xin tham khảo với một luật sư nếu có thể.

Hướng dẫn này do tổ chức Không Ai Là Bất Hợp Pháp và Ủy Ban Pháp Lý về Di Trú thuộc Liên Đoàn Luật Pháp Ontario biên soạn, hỗ trợ bởi Hội Pháp Lý Hoa Kỳ - Gia Nã Đại.

Đến Bằng Cửa Khẩu

Cửa khẩu là nơi bạn có thể vào Canada hợp pháp. **Cửa khẩu đường bộ** là nơi người bộ hành, xe buýt, người đi xe đạp, xe lửa và xe hơi vào Canada từ Mỹ. Những cửa khẩu khác là Phi Trường và Bến Tàu.

Canada và Mỹ đã ký một thỏa thuận gọi là **Thỏa Thuận Quốc Gia Thứ Ba An Toàn (STCA)** ngăn nhiều người không được xin quy chế tỵ nạn ở Canada nếu tới bất cứ cửa khẩu đường bộ nào hợp pháp.

Biện pháp cấm này có ba ngoại lệ chính. Tuy trong những hoàn cảnh này, thậm chí bạn đến cửa khẩu đường bộ vẫn có thể có tư cách xin tỵ nạn.

1) Bạn có thể có tư cách xin tỵ nạn nếu bạn đến cửa khẩu đường bộ và nếu **có gia đình ở Canada**, chẳng hạn người phối ngẫu đồng tính hoặc đối tính, vợ chồng không hôn thú, người giám sát hợp pháp (nếu người xin tỵ nạn dưới 18 tuổi), con cái, cha mẹ, anh chị em, ông bà, cháu của ông bà, cô hoặc chú, cháu trai hay gái. Tuy nhiên, không phải mọi thành viên gia đình đều đủ điều kiện.

Bạn phải chứng minh cho viên chức di trú khi tới là thành viên gia đình của mình **là về thể chất phải sống ở trong nước** và khi bạn tới biên giới và thành viên đó **có quy chế di trú ở Canada**. Quy chế này có nghĩa họ đã hưởng tỵ nạn hoặc đã trải qua Lượng Giá trước về Hiểm Họa Bị Trục Xuất khỏi Canada. Thành viên gia đình phải là người cư trú vĩnh viễn, công dân Canada hay người mà lệnh trục xuất đã được hoãn lại (ngừng), người có giấy phép làm việc hoặc giấy phép đi học, hoặc đã xin tỵ nạn nhưng sự việc còn đang tiến hành. Bạn sẽ cần thông tin liên lạc của thành viên gia đình (viên chức có thể gọi thành viên đó và đặt những câu hỏi). Bạn có thể cần những văn kiện xác nhận liên hệ giữa bạn và người đó cũng như quy chế của họ tại Canada.

2) Bạn cũng có thể được phép xin tỵ nạn nếu tới một cửa khẩu đường bộ với tư cách **vị thành niên không có người đi cùng**. Điều này có nghĩa bạn dưới 18 tuổi, không lập gia đình và không vào Canada cùng với cha mẹ hoặc người giám sát hợp pháp, và không có cha mẹ hay người giám sát hợp pháp ở Canada hay ở Mỹ.

3) Bạn cũng có thể được phép xin tỵ nạn nếu tới bằng cửa khẩu đường bộ nếu có **giấy chiếu khán hoặc văn kiện di chuyển có hiệu lực** cho phép tới Canada, hoặc giấy phép đi làm hay đi học; hoặc từ một quốc gia nơi bạn không cần chiếu khán để vào Canada.

Nếu bạn tới bằng **máy bay hoặc tàu thuyền bạn sẽ không bị thỏa thuận STCA chi phối** và có thể khởi sự xin quy chế tỵ nạn tại cửa khẩu *trừ phi* bạn đã từng bị từ chối quy chế tỵ nạn ở Mỹ và chỉ quá chuyển Canada sau khi bị trục xuất khỏi Mỹ.

Xin Tỵ Nạn tại một Cửa Khẩu

Nếu bạn được vào Canada vì khoản ngoại lệ của STCA hoặc vì bạn tới bằng cửa khẩu PhiTrường hay Bến Tàu, bạn sẽ **được một viên chức phỏng vấn** tại cửa khẩu và người này sẽ quyết định xem bạn có thể bắt đầu xin quy chế tỵ nạn (được phép **xin tỵ nạn**) hay không.

Viên chức có thể cho phép bạn xin tỵ nạn ngay lập tức, hoặc cho phép bạn vào Canada và yêu cầu trở lại để phỏng vấn vào ngày khác. Viên chức cũng có thể câu lưu bạn (bỏ tù) để thu thập thêm thông tin.

Một số lý do bạn có thể không được phép xin tỵ nạn là (1) nếu bạn có quy chế tỵ nạn ở quốc gia khác mà bạn có thể quay lại hoặc (2) bạn đã xin tỵ nạn ở Canada và bị từ chối, rút lại hay bỏ lửng, không được được phép tiến hành, hoặc (3) bạn được coi là “không chấp nhận được” và được coi là hiểm họa an ninh hoặc đã vi phạm những trọng tội .

Nếu vị viên chức cho phép bạn xin tỵ nạn, bạn sẽ được cấp **Giấy Tờ Bảo Vệ Người Xin Tỵ Nạn**, với giấy đó bạn có thể xin bảo hiểm y tế hoặc/và trợ cấp xã hội, và cũng có thể nộp đơn xin đi làm.

Bạn cũng sẽ được cho một mẫu đơn quan trọng gọi là **Cơ Sở của Đơn Xin**. Hãy chuẩn bị. Bạn sẽ cần điền vào mẫu này và bảo đảm nó được giao cho Ủy Ban Di Trú và Tỵ Nạn **trong vòng 15 ngày**. Nếu có thể, hãy nhờ ai giúp hoàn tất mẫu đó, và bảo đảm rằng bạn kê khai đầy đủ mọi thông tin về đơn xin của bạn.

Vào Canada ở nơi khác hơn là cửa khẩu thông thường

Nhiều người tới Canada qua đường bộ nhưng không phải ở cửa khẩu hoặc nơi vượt biên chính thức. **Điều này không “bất hợp pháp”, nhưng bạn có thể bị giữ lại.** Nếu bạn bị cảnh sát hoặc cơ quan thực thi di trú Canada câu lưu sau khi vào Canada, hãy nói ngay với họ rằng bạn đang bị hiểm nguy ở nguyên xứ bạn.

Một khi ở trong Canada, bạn có thể xin tỵ nạn hợp pháp với bất cứ viên chức nào của Cơ Quan Dịch Vụ Biên Giới hay văn phòng nào về Di Trú, Tỵ Nạn, và Công Dân Canada (cic.gc.ca). Tại đây bạn sẽ được đưa cho một mớ mẫu giấy. Bạn không thể xin bảo hiểm y tế hoặc các dịch vụ xã hội hoặc xin giấy phép làm việc nếu chưa trở lại văn phòng với các mẫu đơn này điền vào đầy đủ. **Cái này gọi là đơn xin tại nội địa.** Hãy soạn thảo cẩn thận vì những mẫu này trở thành căn bản đơn xin tỵ nạn của bạn và sẽ được người quyết định đơn đó cứu xét.

Hãy tự che chở

Bất cứ điều gì bạn nói với các viên chức thực thi di trú (Cơ Quan Dịch Vụ Biên Giới Canada), và có thể là cảnh sát nữa, sẽ trở thành một phần của hồ sơ xin tỵ nạn của bạn và bạn có thể bị chất vấn tại phiên họp tỵ nạn sau này. Hãy cố gồm nhiều chi tiết về tại sao bạn sợ trở lại nguyên xứ. Nếu cung cấp thông tin mà người ta thấy là sai hoặc bỏ những điểm ra khỏi câu trả lời có thể ảnh hưởng đến chuyện của bạn sau này có được tin hay không.

Bạn nên tìm cố vấn (một luật sư hay cố vấn di trú có giấy phép) để giúp bạn hoàn tất các mẫu và đơn xin tỵ nạn. Có những luật sư và cố vấn di trú hoạt động theo cách xấu xa, do đó hãy cố lấy tên những người khuyên từ những nguồn tin cậy hoặc một cơ quan cộng đồng. Bạn nên cố nói chuyện với một luật sư trước khi di chuyển. Bạn cũng có đủ tư cách nhận pháp luật miễn phí một khi bạn ở trong Canada, qua một chương trình gọi là Miễn Phí Pháp Lý.

Nếu người nào giúp bạn vượt biên nhận thù lao giúp đỡ thì người đó có thể bị buộc tội hình sự hoặc những tội liên hệ về di trú. Những ai cung cấp giúp đỡ người vượt biên cần bảo đảm mình hành động trên căn bản thuần túy nhân đạo không “thủ lợi vật chất” cho mình. Nếu bạn đang giúp người tỵ nạn tới Canada, hãy tìm sự cố vấn pháp lý.

Bạn có thể bị bỏ lại ở Canada tại nơi rất cô lập không có bản đồ, nhà cửa hay sự trợ giúp. Rất có thể là về mùa đông (tháng Mười đến tháng Tư ở một số vùng ở Canada) bạn phải chịu đau khổ vì các vấn đề y tế nghiêm trọng nếu ở ngoài trời không lâu. Hãy đem nhiều quần áo ấm, lương thực, nước uống và đồ giữ ấm chân tay. Đem theo điện thoại di động nhưng bảo đảm là nó có thể gọi ở những vùng không phủ sóng. Phần lớn các trường hợp khẩn cấp bạn có thể gọi 911 ở Canada; nhưng điều này có thể nghĩa là cảnh sát cũng sẽ tới nữa.

Lấy thêm chi tiết về quá trình người tỵ nạn ở Canada tại:

<http://refugee.cleo.on.ca/en/refugee-claim-flowchart>

Tải xuống và đăng lại rộng rãi. Thắc mắc? Làm ơn gửi email cho nooneisillegal@riseup.net.

Hướng dẫn pháp lý này dùng trong khung cảnh luật lệ của Canada, là hệ thống pháp lý nổi bật mà người tỵ nạn phải đối phó. Chúng tôi khuyến cáo những người mới tới hiểu rằng Canada là vùng đất đai dân bản địa.

Translator's Note: A very few terms/words e.g, conjunctions are used sometimes to clarify better the text for the benefit of reader without compromising the general meaning of sentences.